

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ NAUK O SZTUCE
PRACE KOMISJI HISTORII SZTUKI
TOM 41

NARODY – ODKRYCIA – FANTAZJE

czyli

średniowieczna kultura z innej strony

Materiały Seminariów Mediewistycznych
im. Alicji Karłowskiej Kamzowej
z lat 2013-2015

pod redakcją
Jacka Kowalskiego i Witolda Miedziaka

POZNAŃ 2018
WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
INSTYTUT HISTORII SZTUKI UNIwersytetu IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Spis treści

I. Fantazja a rzeczywistość w kulturze średniowiecznej Europy

Joanna Utzig, <i>Pictor in carmine</i> – idea typologii w sztuce jako remedium na „oczy opętane próżnością” i średniowieczne upodobanie do przedstawień fantastycznych.....	9
Marcin Kielbus, Wyobrażenia w służbie autorefleksji <i>homo interior</i> w kazaniach Peregryna z Opola	27
Jakub Adamski, Sklepienia pseudopoligonalne a kwestia iluzjonizmu w architekturze gotyckiej. Kilka uwag natury ogólnej	39
Maja Gąssowska, O tym jak św. Olaf kościoły budował (Estoński wariant pewnego literackiego motywu wędrownego)	57
Agata Rusnak-Kozłowska, O specyfice późnośredniowiecznej duchowości mieszczańskiej w kontekście kaplicy Męki Pańskiej przy kościele NMP w Legnicy	73

II. Odkrywanie świata w średniowieczu

Joanna Utzig, Poznawanie treści teologicznych przez obraz. Czy witraż średniowieczny był „biblią ubogich”? (na przykładzie czternastowiecznych kwater z Torunia, Chełmna i Włocławka)	93
Monika Jakubek-Raczkowska, Świąty i zaświąty Doroty z Mątów Wielkich	121
Marcin Kielbus, Odkrywanie świata przez kazania na przykładzie <i>sermones</i> Peregryna z Opola	137
Jakub Adamski, Między Anglią a Prusami. O odkrywaniu zamorskich nowinek i dalekiej wędrowce form w architekturze XIV–XVI wieku na przykładzie wybranych budowli z terenu państwa krzyżackiego	149
Maja Gąssowska, Wschodnie pobrzeża Bałtyku w średniowiecznej tradycji skandynawskiej	177
Julia Szczepaniak, <i>Powieść o Jaufré</i> , czyli odkrycie literatury rycerskiej na Południu Francji (analiza dwóch epizodów z udziałem króla Artura)	191
Witold Miedziak, Odkrywanie gotyku w nowożytnej architekturze Wielkopolski	201
Piotr Pajor, Dolina Prądnika w średniowieczu jako miejsce schronienia i kommemoracji	219
Agata Rusnak-Kozłowska, Zmiany w sposobach reprezentacji jako efekt „odkrywania świata” na przykładzie dwóch kaplic rycerskich na Dolnym Śląsku	241

Spis treści

III. *Nationum Proprietates*. Odrębność i wspólnota narodów w kulturze średniowiecza

Maja Gąssowska, Obraz <i>gentes</i> podczas krucjat bałtyckich w kronice Henryka zwanego Łotyszem (1 ćw. XIII w.)	263
Joanna Utzig, Przeszklenia witrażowe w kościołach i klasztorach cysterskich do końca XIII wieku – znaczenie związków regionalnych w świetle organizacji zakonu	279
Tomasz Kowalski, Regionalny i narodowy charakter ośrodków kultu maryjnego w Koronie, Prusach i na Śląsku. Przeobrażenia topografii kultu u schyłku średniowiecza	295
Patrycja Łobodzińska, <i>Lingua vulgaris</i> a łacina w artystycznych fundacjach patrycjatu wrocławskiego w późnym średniowieczu	315
Piotr Pajor, Czy istniał „styl Kazimierzowski”? O niektórych rozwiązaniach formalnych w małopolskiej architekturze XIV wieku	331
Marzena Łuczak, Kościół św. Andrzeja Apostoła w Gosławicach jako wyraz propanstwo- wych i promonastycznych idei biskupa Andrzeja Łaskarza	351
Witold Miedziak, Nekropolia magnacka po (wielko)polsku – przypadek kościoła w Czarnkowie	369